

Odůvodnění dvacáté novely vyhlášky o rozpočtové skladbě

Obecná část

Novela vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, je v pořadí již dvacátá a snad již skutečně poslední. Se svými 87 body patří ke spíše menším novelám. Změny, které přináší, se v práci rozpočtových a účetních pracovníků projeví minimálně, většina jich je jako obvykle zaměřena na dokonalejší stanovení, jaké příjmy a výdaje patří na jaké rozpočtové položky. Zřizují se jen dvě zcela nové položky a jeden paragraf. Jedna položka se zřizuje kvůli oddělení příjmů z prodeje rádiových kmitočtů a jedna v důsledku dohodnuté změny unijního práva, v němž se má zavést nový vlastní zdroj příjmů. Nový paragraf se zřizuje kvůli očekávanému zavedení náhradního výživného.

V daňových příjmech se zřizují dvě položky, které však nejsou nové, ale přesunuté z nedaňových příjmů. Znamená to, že v nedaňových příjmech se tyto dvě položky zrušují. Číslo jedné položky, která by byla zrušena, protože příjmy, které na ni patřily, už neexistují, se použije pro položku, která se přesunuje. Znamená to, že přesunovaná položka se tam, kde dosud byla, zrušuje. Celkem se tak kvůli svému přesunu zrušují tři položky. Mnohem více položek se však zrušuje zcela. Jedna (v příjmech z pojistného na sociální zabezpečení) proto, že již neexistují příjmy, které na ni patřily, čtyři i se svým podseskupením proto, že vůbec do rozpočtové skladby nepatří (podseskupení pro příjmy z pojistného na veřejné zdravotní pojištění se čtyřmi položkami, protože to nejsou příjmy veřejných rozpočtů podléhajících rozpočtové skladbě), a čtrnáct i se svými čtrnácti podseskupeními (transfery Národnímu fondu) proto, že příslušné výdaje (transfery) neexistují a vlastně nikdy neexistovaly.

Tentokrát se provádí hodně změn v názvech jednotek třídění, zvláště položek, a to většinou přímo, v důsledku změn právních předpisů nebo proto, aby se lépe vyjádřilo, jaké příjmy nebo výdaje na ně patří, nebo aby se učinilo zadost legislativním pravidlům nebo právním předpisům (26 změn), nebo se mění tím, že se příslušná jednotka třídění celá nově stanoví (8 změn).

Většina změn nemá zásadní důležitost ani dopad. Z hlediska dopadu je nejdůležitější zmíněné zřízení dvou položek v daňových příjmech, které jsou náhradou za dvě položky zrušené v příjmech nedaňových. Z těch do oněch příjmů se tím přesouvá poplatek za využívání zdroje přírodní minerální vody a soudní poplatky. Je to poslední z přesunů z nedaňových do daňových příjmů v posledních letech provedených z podnětu útvaru daňové legislativy.

Kromě uvedených změn se provádějí již jen změny v náplních jednotek třídění, zvláště položek (doplňují se, mění se a zřizují nové u některých položek, které náplně dosud neměly), doplnění definice do úvodního ustanovení k druhovému třídění a upřesňující změna dvou vět vlastní vyhlášky.

V roce 2020 se měla připravit celá nová vyhláška o rozpočtové skladbě. Tu však je možné vydat jen podle nového zmocnění v zákoně o rozpočtových pravidlech, které do něj vloží jeho novela, kterou 13. listopadu 2020 schválil Senát a je tedy prakticky jisté, že ještě v roce 2020 nabude platnosti. Původně se počítalo s účinností novely od 1. ledna 2021, ale Poslanecká sněmovna rozhodla, že účinnost většiny ustanovení novely včetně nového zmocnění k vydání vyhlášky o rozpočtové skladbě bude až od 1. ledna 2022. Nová vyhláška se proto může vydat až

s účinností od tohoto dne. Za této situace bylo nutné práce na nové vyhlášce zastavit a připravit s účinností od 1. ledna 2021 novelu staré vyhlášky podle starého zmocnění.

Následkem novel rozpočtové skladby obecně je to, že zaměstnanci státu, územních samosprávných celků a státních fondů, kteří vedou evidenci rozpočtovaných a skutečných příjmů a výdajů státního rozpočtu a ostatních veřejných rozpočtů a peněžních fondů podléhajících rozpočtové skladbě, u příjmů a výdajů, pro které se zavádějí nové položky nebo jiné jednotky třídění, zaznamenávají jiná jejich čísla než dosud. Pracovní náročnost evidence se tedy nezvyšuje. Nová čísla jednotek třídění se však musejí zapracovat do počítačových programů pro tuto evidenci a pro výkazy, do kterých se údaje z ní přebírají. To platí i pro zrušení jednotek třídění, které se musejí z číselníků vyřadit, a změny názvů jednotek třídění, které se musejí změnit i v počítačových programech.

Novela nemá žádný dopad na podnikatelské prostředí a vůbec na celou soukromou sféru, na rovnost mužů a žen atd.

Právo Evropské unie třídění příjmů a výdajů veřejných rozpočtů neupravuje, a proto návrh novely vyhlášky o rozpočtové skladbě stejně jako původní vyhláška s ním nejsou v rozporu.

Při zpracování návrhu vyhlášky se nepostupovalo podle obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (tzv. RIA) schválených a novelizovaných usneseními vlády č. 922/2011, č. 26/2014 a č. 76/2016, protože v materiálu „Plán přípravy vyhlášek ústředními orgány státní správy na rok 2020 s vyznačením povinnosti zpracování RIA“, schváleném ministryní spravedlnosti a předsedou Legislativní rady vlády, v jehož části týkající se ministerstva financí je navržena novela zaznamenaná jako legislativní úkol č. 5, je uvedeno, že toto hodnocení se zpracovávat nebude.

Zvláštní část

K čl. I bodu 1 (změna v § 2 odst. 2 – zpřesnění):

Dosavadní devátá (poslední) věta § 2 odst. 2 nepodává definici příjmového druhu v úplnosti a není dostatečně srozumitelná. Rozděluje se proto na pět vět, které by měly lépe vyjádřit, co je příjmový druh.

K čl. I bodu 2 (doplnění úvodního ustanovení části B přílohy o dvě nové definice – zdokonalení pojmosloví):

Za léta práce s rozpočtovou skladbou se ukázalo nezbytným sjednotit používání některých pojmů. Pojmy jako „náhrada“, „záloha“, „vratka“ a další se často v různých právních odvětvích a dokonce uvnitř nich používají v různém smyslu. Bez jejich definování se ponechává na každém rozpočtovém a účetním pracovníku, který zařazuje výdaje na rozpočtové položky, co v kterém pojmu vidí. To pak vede k zařazování stejných výdajů na různé položky a naopak. Až do roku 2017 se v případě nutnosti pojmy definovaly v náplních položek, kde se vyskytly. Bylo nutné hledat, v náplni které položky který pojem je definován, a proto sedmnáctou novelou vyhlášky o rozpočtové skladbě (vyhláškou č. 12/2018) bylo na začátek části B přílohy doplněno ustanovení „Vymezení některých pojmů souvisejících s druhovým tříděním rozpočtové skladby“ obsahující definice devatenácti důležitých pojmů, z nichž dvanáct bylo účinných od 24. ledna 2018 a sedm kvůli jejich složitosti až od 1. ledna 2019. Čtyři z těchto sedmi definic pak byly osmnáctou novelou

(vyhláškou č. 329/2018 Sb.) s účinností od téhož dne zpřesněny. Nyní se těchto devatenáct definic doplňuje ještě o jednu. V nové vyhlášce o rozpočtové skladbě, která by měla být vydána napřesrok s účinností od 1. ledna 2022, se počítá s dalším rozšířením přílohy obsahující definice (v nové vyhlášce by dnešní části A až G jediné přílohy, kterou dnešní vyhláška má, měly být samostatnými přílohami a ve zvláštních přílohách by byly definice a obecná ustanovení dnes většinou obsažená v náplni třídy 5), a to zejména tak, že by se do ní přesunuly definice, které dnes jsou porůznu v náplních položek, takže tyto náplně by se zestručnily a zpřehlednily. Na rozdíl od takových pojmů jako „transfery“ či „náhrady“ není pojem „refundace“ tak frekventovaný, přesto však absence jeho definice někdy působí potíže.

K čl. I bodu 3 (doplnění náplně položky 1112 – zpřesnění):

Dne 4. 12. 2020 podepsal prezident republiky novelu zákona o daních z příjmů (v Poslanecké sněmovně byla projednávána jako sněmovní tisk č. 922 a v Senátu jako senátní tisk č. 337), která mj. zavedla fikci, že poplatník, jehož daň je rovna paušální dani, podal daňové přiznání k dani ve výši paušální daně v poslední den lhůty pro podání daňového přiznání. Tento poplatník tedy sice bude mít povinnost podat daňové přiznání, ale vzhledem ke stanovené fikci se tato povinnost bude považovat za splněnou a poplatník tedy reálně daňové přiznání nepodá. Novela je účinná od 1. ledna 2021. V náplni položky 1112 proto nemůže zůstat, že se na ni zařazuje jen „daň placená podle daňových přiznání“. Doplňuje se proto, že se na ni zařazuje i paušální daň takovýchto poplatníků, tj. poplatníků podle § 7a a 38lh po uvedené novele.

K čl. I bodům 4 a 5 (změna v náplních položek 1119, 1129 a 1219 – odstranění pojmu „doplatky“):

Pojem „doplatek“ resp. „doplatky“ je mnohoznačný. Obvykle znamená peněžité plnění nějakým způsobem opožděné, např. když se zjistí, že ten, kdo je povinen nějakou platbou, ji neprovedl celou a musí tedy ještě určitou částku zaplatit. Rozpočtová skladba ho u daní používá jakožto pojem pro placení již zrušené daně nebo poplatku. Tento jeho význam však s obvykle používaným významem není v souladu, a proto se slovo „doplatky“ před slovy „daně“, „odvody“ a „poplatky“ nahrazuje slovy „dobíhající příjmy zrušené“ nebo „dobíhající příjmy zrušených“ (daně, daní, odvodů, poplatku, poplatků). Tam, kde jej již velmi nepravděpodobné, že ze zrušených daní, odvodů či poplatků ještě nějaké příjmy plynou, protože byly zrušeny již dávno, se před slovo „dobíhající“ vkládá ještě slovo „případné“.

K čl. I bodům 6 až 20 (modernizace podseskupení položek 132 až 134 – aktualizace a zpřesnění):

U položek z podseskupení 132, 133 a 134 náplně dosud většinou chybějí, jsou nedostatečné nebo zastaralé. Kde chybějí, se proto nově zavádějí, a kde jsou nedostatečné nebo zastaralé, se nahrazují novými nebo mění. Původní vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, resp. její příloha se v náplních položek a paragrafů jen výjimečně odvolávala na právní předpisy a jejich ustanovení, jimiž jsou příjmy a výdaje, které na jednotlivé položky a paragrafy patří, zavedeny nebo na jejichž základě se uzavírají smlouvy nebo vznikají jiné právní akty, které k inkasování příjmů nebo vynakládání výdajů vedou. Postupem času se ukázalo, že právě to v rozpočtové skladbě, zejména v náplních položek, asi nejvíce chybí. Druh příjmů a výdajů je přesně určen jedine

ustanovením právního předpisu, podle nějž tyto příjmy a výdaje vznikají, a nikoliv jen nějakým obecným označením.

K čl. I bodu 21 (nově náplň položky 1349 – odstranění pojmu „doplatky“):

Jak je uvedeno výše v odůvodnění bodů, jimiž se v náplních položek 1119, 1129 a 1219 nahrazuje pojem „doplatky“ pojmem „dobíhající příjmy“, je tento pojem u daňových příjmů nevypovídající a poněkud matoucí, a proto se nahrazuje přesnějšími výrazy.

K čl. I bodu 22 (zřízení položky 1358 – přesun z nedaňových do daňových příjmů):

Na položku 1358 se přesunuje dosavadní položka 2341 – „Poplatek za využívání zdroje přírodní minerální vody“. Na položce 2341 je tento poplatek už od roku 2002, byl na ni zařazen původní vyhláškou č. 323/2002 Sb. Vyhláškou bylo zřízeno celé seskupení položek 234 – „Příjmy z využívání výhradních práv k přírodním zdrojům“ s náplní „Zahrnuje především tzv. regály za čerpání přírodních zdrojů.“ a s třemi položkami. Kromě položky 2341 to byly položky 2342 – „Platby za odebrané množství podzemní vody“ a 2343 – „Příjmy z úhrad z dobývacího prostoru a z vydobytých nerostů“. Regál, tj. výhradní právo státu na určité zdroje nebo určitý druh podnikání resp. na udělování oprávnění tyto zdroje využívat nebo toto podnikání vykonávat a na podíl z výnosů, je pojmem, který se v našem právu už od roku 1951 nevyskytuje. Byl v občanském zákoníku z roku 1811, který byl až na pětadvacet paragrafů zrušen socialistickým občanským zákoníkem č. 141/1950 Sb. Výhradní právo státu na určité zdroje však existuje. Podle § 4 lázeňského zákona „přírodní léčivý zdroj ... a zdroj přírodní minerální vody ... nejsou součástí ani příslušenstvím pozemků a nejsou předmětem vlastnictví“ a „výtěžek ze zdroje se stane předmětem vlastnictví, jakmile jej osoba, která má podle tohoto zákona povolení k využívání zdroje, odejme ze zdroje“. Podle § 3 odst. 1 vodního zákona „povrchové a podzemní vody nejsou předmětem vlastnictví a nejsou součástí ani příslušenstvím pozemku, na němž nebo pod nímž se vyskytují; práva k těmto vodám upravuje tento zákon“. Podle § 5 odst. 2 horního zákona „nerostné bohatství na území České republiky je ve vlastnictví České republiky“. Ve všech těchto třech zákonech jsou ustanovení o platbách, které musejí osoby, které dostaly oprávnění zdroje využívat, státu nebo územním samosprávným celkům platit. V lázeňském zákonu je to § 20, ve vodním § 88 až 88l a v horním § 4b a 33a až 33w. Tyto příjmy státu a územních samosprávných celků, postaru řečeno příjmy z regálů, zařadila původní vyhláška na zmíněné položky 2341, 2342 a 2343, tedy nikoliv mezi daňové příjmy, ale příjmy nedaňové. Důvodem byla jejich odlišnost od daní, poplatků a podobných příjmů státu a územních samospráv spočívající v tom, že ty jsou vybírány z příjmů obecně a z příjmů z vybraných činností nebo jsou jimi zatěžovány činnosti, s nimiž má stát nebo územní samospráva výdaje, kdežto příjmy z regálů jsou příjmy státu a územních samospráv z výnosů nebo jiného užitku, které mají oprávněné osoby z toho, že si mohou přivlastňovat věci patřící státu. Na tuto odlišnost však bylo později nahlíženo jako na nepodstatnou a útvary daňové legislativy požadovaly přesunout příjmy z regálů mezi příjmy daňové. Nejdříve to požadovaly u příjmů z úhrad z dobývacího prostoru a z vydobytých nerostů. Ty byly z položky 2343 přesunuty patnáctou novelou vyhlášky o rozpočtové skladbě (vyhláškou č. 463/2016 Sb.) na nově zřízenou položku 1356, na položce 2343 byly ponechány jen tyto příjmy podle ustanovení zrušeného s účinností od 1. ledna 2017. S účinností od letošního (roku 2020) 1. ledna byl poslední,

devatenáctou novelou (vyhláškou č. 343/2019 Sb.) přesunut z položky 2342 na nově zřízenou položku 1357 poplatků za odebrané množství podzemní vody, na položce 2342 zůstala jen platba k úhradě správy vodních toků a správy povodí. Navrhovalo se zároveň zrušit položku 2341 a poplatků za využívání zdroje přírodní minerální vody přesunout také do podseskupení položek 135, avšak podobně jako v případě navrženého přesunu soudních poplatků ve stejném směru (z nedaňových příjmů do daňových) vznikly pochybnosti, zda to lze učinit v době, kdy se již projednává návrh zákona o státním rozpočtu na letošní rok (pozdější zákon č. 355/2019 Sb.) v Poslanecké sněmovně ve druhém čtení. Pochybnosti byly později rozptýleny, ale oba tyto přesuny z nedaňových do daňových příjmů se již neuskutečnily a provádějí se nyní. Poplatek za využívání zdroje přírodní minerální vody se z položky 2341 přesouvá na nově zřízenou položku 1358 a položka 2341 se zrušuje. Příjmy z regálů s výjimkou příjmů z úhrad z dobývacího prostoru a z vydobytých nerostů dobíhajících podle starého ustanovení tak již nebudou v podseskupení položek 234, ale v podseskupení 135 na položkách 1356, 1357 a 1358.

K čl. I bodu 23 (zřízení položky 1362 – přesun z nedaňových do daňových příjmů):

Jak je uvedeno již v odůvodnění bodu, jímž se z nedaňových do daňových příjmů přesunuje poplatek za využívání zdroje přírodní minerální vody (z položky 2341 na nově zřízenou položku 1358), přesouvají se z oněch příjmů do těch i soudní poplatky. Ty jsou dosud na položce 2151, jediné položce podseskupení položek 215 – „Soudní poplatky“. I na soudní poplatky daňoví legislativci nahlízejí jako na daňové příjmy. Je to logické, když mezi daňovými příjmy jsou i správní poplatky, které se soudním poplatkům podobají jako vejce vejci. Když vznikla současná rozpočtová skladba, v roce 1996 s účinností od 1. ledna 1997, bylo v ní podseskupení položek 131 – „Správní a soudní poplatky“ s položkami 1311 – „Správní poplatky“ a 1312 – „Soudní poplatky“. To bylo z nyní již neznámých důvodů zrušeno původní vyhláškou č. 323/2002 Sb. a od roku 2003 se tak správní poplatky zařazují na položku 1361, jedinou položku v podseskupení 136 – „Správní poplatky“, a soudní poplatky na položku 2151, jedinou položku podseskupení 215 – „Soudní poplatky“. Nyní se soudní poplatky přesunují zpět do daňových příjmů, avšak ne na položku 1312, protože správní a soudní poplatky musejí být v jednom podseskupení, takže by se musely také přesunout do podseskupení 131, které by se muselo obnovit. Aby se neměnilo číslo položky u obou, zřizuje se pro soudní poplatky položka 1362 a do názvu podseskupení položek 136, které se dosud jmenuje „Správní poplatky“, se vkládá „a soudní“.

K čl. I bodu 24 (doplnění náplně položky 1371 – aktualizace):

Náplň položky 1371 dosud nebyla aktualizována a za tu dobu z množství novel energetického zákona dvě změny jeho § 17d. Proto se do náplně doplňují.

K čl. I bodu 25 (změny v názvu a náplni položky 1523 – důsledek zrušení zákona):

Dnem 25. září 2020 nabytí platnosti a o den později účinnosti zákon č. 386/2020 Sb., kterým se zrušuje zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů, a mění a zrušují další související právní předpisy. Zrušení zákonného opatření Senátu znamená zrušení daně z nabytí nemovitých věcí. Položka 1523 – „Daň z nabytí nemovitých věcí“ se proto mění na položku 1523 – „Zrušená daň z nabytí nemovitých věcí“. Budou na ní již jen

dobíhající příjmy podle zrušeného zákona. To se vyjadřuje do její náplně. Až bude, nejspíše v první půli října 2020, známo číslo zrušovacího zákona, do náplně položky se doplní.

K čl. I bodu 26 (rozdělení podseskupení položek 161 a 162 na dvě – zlepšení vypovídací schopnosti):

Podseskupení položek „Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti“ dosud má jedenáct položek, takže nevystačí s čísly začínajícími jedním trojčíslem, ta musí být dvě a jsou to trojčíslí 161 a 162. Nyní však jsou dvě položky již několik let prázdné, protože zaměstnavatelé již za zaměstnance neplatí trojí pojistné resp. příspěvky, tj. pojistné na důchodové pojištění, pojistné na nemocenské pojištění a příspěvky na státní politiku zaměstnanosti, ale jen jedno. Po zrušení dvou přebytečných položek by bylo možné, aby všechny položky tohoto podseskupení začínaly jedním trojčíslem. Znamenalo by to dnešní položky 1621, 1627, 1628 a 1629 přečíslovat tak, aby začínaly trojčíslem 161 a umístily se na rušené položky (položky 1615 a 1617) a na dosud neobsazená místa (1616 a 1619). Tak velká změna by však narušila časové řady. Jako mnohem účelnější se jeví rozdělit podseskupení položek „Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti“ na podseskupení pro skutečné pojistné a příspěvky a podseskupení pro souvisící příjmy. To si vyžaduje jen přesunout po oddělení podseskupení 162 položku 1621 do podseskupení 161. Příspěvky, které jsou na položce 1621, jsou ze všech pojistných a příspěvků nejmenší, a proto by přesun neměl způsobit větší potíže. Položka 1621 se přesouvá na položku 1618, která je prázdná, a v podseskupení 162 zůstávají jen sankční platby a nevyjasněné, neidentifikované a nezařazené příjmy. V náplni podseskupení 161 se zároveň provádějí drobné upřesňující změny.

K čl. I bodu 27 (zřízení náplně položky 1611 - zpřesnění):

Položka 1611 se obdařuje náplní, aby bylo přesně stanoveno, jaké příjmy na ni patří. Příjmy z pojistného a z příspěvků na státní politiku zaměstnanosti jsou příjmy České správy sociálního zabezpečení, ministerstva obrany, ministerstva vnitra, ministerstva spravedlnosti, Generální inspekce bezpečnostních sborů a Generálního ředitelství cel. Aby nebylo nutné je vždy vyjmenovávat, zavádí se pro ně legislativní zkratka „orgány sociálního zabezpečení“.

K čl. I bodu 28 (zřízení náplně položky 1612 - zpřesnění):

Podobně jako položka 1611 ani položka 1612 dosud neměla náplň. Náplň se zřizuje a má podobný obsah jako náplň položky 1611, tzn. odkaz na zákonná ustanovení, jimiž je uložena povinnost zaměstnavatelům pojistné platit.

K čl. I bodu 29 (zřízení náplně položky 1613 - zpřesnění):

V položce 1613 se nejen stejně jako v položkách 1611 a 1612 doplňuje náplň, ale také se v názvu vypouští zkratka „OSVČ“ a ustanovení, že bude dále používána místo celého pojmu. V právních předpisech nemohou být zkratky z velkých písmen a legislativní zkratky nemohou být zaváděny v nadpisech a názvech.

K čl. I bodu 30 (zřízení náplně položky 1614 - zpřesnění):

I položce 1614 se zřizuje náplň, tentokrát bez odkazu na zákonná ustanovení, protože by byla stejná jako v náplni položky 1611, na kterou se proto odkazuje.

K čl. I bodu 31 (zrušení položky 1615 – důsledek změny zákona):

Jak je uvedeno výše v odůvodnění rozdělení podseskupení položek „Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti“ na dvě, položka 1615 je již několik let prázdná, a proto je třeba ji zrušit.

K čl. I bodu 32 (zřízení náplně položky 1617 - zpřesnění):

Položce 1617 se zřizuje náplň ve stejném duchu jako položce 1614.

K čl. I bodu 33 (nově položka 1618 – přesun z položky 1621):

Jak je uvedeno výše v odůvodnění rozdělení podseskupení položek „Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti“ na dvě, příspěvky na státní politiku zaměstnanosti od zaměstnanců již neexistují. Místo toho, aby se položka zrušila, využívá se její číslo pro přesun dosavadní položky 1621 – „Příspěvky na státní politiku zaměstnanosti od OSVČ“, Ta se zrušuje a příjmy, které na ní dosud byly, budou od nynějška na položce 1618. To umožní, aby v podseskupení položek 162 nebylo žádné pojistné ani příspěvky, ale jen příjmy s nimi souvisící.

K čl. I bodu 34 (oddělení podseskupení položek 162 – zdokonalení vypovídací schopnosti):

Jak je uvedeno výše v odůvodnění rozdělení podseskupení položek „Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti“ na dvě a v odůvodnění přesunu položky 1621 na položku 1618, v zájmu lepší vypovídací schopnosti údajů tříděných podle rozpočtové skladby je oddělení pojistného a příspěvků od sankcí s nimi spojených a dalších souvisících příjmů, čehož se dosáhne právě přesunem položky 1621 na položku 1618 a vytvořením nového podseskupení položek 162 – „Příjmy související s pojistným na sociální zabezpečení“ ze tří zbylých položek začínajících trojčíslím 162.

K čl. I bodu 35 (zrušení položky 1621 – přesun do podseskupení položek 161):

Jak je uvedeno v předcházejících odůvodněních, aby bylo možné oddělit do zvláštních podseskupení položek pojistné a příspěvky od souvisejících příjmů, je třeba přesunout položku 1621 do podseskupení 161 a tedy ji v podseskupení 162 zrušit.

K čl. I bodu 36 (zřízení náplně položky 1627 - zpřesnění):

Zavádí se náplň položky 1627 podle stejné logiky jako náplně položek předcházejících, tj. s odvoláním na zákonné ustanovení, které dané příjmy, v tomto případě přírážky k pojistnému, zavedlo.

K čl. I bodu 37 (nově náplň položky 1628 - zpřesnění):

Dosavadní náplň položky 1628 je málo vypovídající, a proto se nahrazuje náplní s odkazy na příslušná zákonná ustanovení.

K čl. I bodu 38 (zrušení podseskupení položek 163 – oprava nesprávnosti):

Zrušuje se podseskupení položek 163 – „Pojistné na veřejné zdravotní pojištění“, protože toto pojistné není příjmem žádného z veřejných rozpočtů ani jiných veřejných peněžních fondů, na které se vztahuje vyhláška o rozpočtové skladbě. Na zdravotní pojišťovny, jejichž příjmem toto pojistné je, se vyhláška o rozpočtové skladbě nevztahuje (§ 1 odst. 1 vyhlášky), ač peněžní fondy zdravotních pojišťoven veřejnými peněžními fondy jsou [písmeno b) úvodního ustanovení části B rozpočtové skladby resp. přílohy k vyhlášce]. To, že případně se mohou v nějakých sestavách či tabulkách s údaji o příjmech a výdajích veřejných peněžních fondů příjmy zdravotních pojišťoven z pojistného čísla 1631, 1632, 1633 a 1638 označovat, neznamená, že mají být v rozpočtové skladbě vedeny jako položky.

K čl. I bodu 39 (nově náplň položky 1703 - zpřesnění):

Místo obecného určení, že na položce 1703 jsou „odvody podle zákona o zaměstnanosti“, se uvádí, odvody podle jakých ustanovení tohoto zákona to jsou.

K čl. I bodu 40 (zrušení slov „soudní poplatky“ – přesun soudních poplatků do daňových příjmů):

Jak je uvedeno výše v odůvodnění bodu, jímž se zřizuje položka 1362, a níže v odůvodnění bodu, jímž se zrušuje podseskupení položek 215, soudní poplatky se přesunují z nedaňových do daňových příjmů. Tam se pro ně zřizuje tato položka, a proto je třeba položku 2151, na niž se soudní poplatky dosud zařazují, zrušit. Protože je to jediná položka v podseskupení 215, zrušuje se celé toto podseskupení. Stejně tak se v náplni třídy 2 ve výčtu, jaké všechny příjmy do ní patří, vypouští, že do ní patří také soudní poplatky.

K čl. I bodu 41 (nově náplň položky 2114 – zpřesnění):

Dosud nebylo úplně jasné, jaké příjmy patří na položku 1322 a jaké na položku 2114. Stejně jako do náplně položky 1322 se proto i do náplně položky 2114 doplňuje odkaz na právní předpisy a jejich ustanovení, které tyto příjmy Státního fondu dopravní infrastruktury zakládají resp. které stanoví povinnost uživatelům pozemních komunikací mu poplatek (položka 1322) a mýtné (položka 2114), z kterých tyto jeho příjmy plynou, odvádět.

K čl. I bodu 42 (zřízení položky 2115 – oddělení z položky 2111):

Z položky 2111 se vydělují příjmy z prodeje kmitočtových pásem, které se prodávají podle zákona o elektronických komunikacích. Položka je sledována při přípravě rozpočtu a pro potřeby státního závěrečného účtu. Dále jsou tyto příjmy vykazovány pro účel přípravy podkladů pro notifikace deficitu a dluhu sektoru vládních institucí, které zpracovává Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem financí a následně odesílá Eurostatu a Evropské komisi. Předmětné příjmy mohou být v miliardách korun, a proto i z tohoto důvodu je vhodné, aby byly na samostatné položce.

K čl. I bodu 43 (změna v náplni položky 2119 – důsledek změny zákona):

§ 71 rozpočtových pravidel již neexistuje, byl zrušen zákonem č. 26/2008 Sb. Byl to paragraf nazvaný „Konference a další odborné akce“ a organizačním složkám státu a státním příspěvkovým organizacím ukládal, že „rozpočet konference musí být vyrovnán příspěvky účastníků“, a stanovil další omezení. Došlo se však k poznání, že konference a jiné odborné akce jsou, jestliže jejich pořádání je v souladu s úkoly organizační složky státu nebo státní příspěvkové organizace, stejnou jejich činností, jako jsou ostatní činnosti k plnění jejich úkolů, a že proto nemusejí podléhat zvláštnímu režimu. Jestliže organizace konferenci uspořádat potřebuje a výdaje na ni má zajištěny v rozpočtu, není důvod pro jiný postup než u jiných potřebných akcí. § 71 byl proto zrušen, což ovšem nevylučuje, aby se i nadále pořádaly konference, výdaje na něž budou zcela nebo zčásti uhrazeny příspěvky účastníků. Proto byl odstavec 3 v náplni položky 2119, podle něž se na tuto položku tyto příspěvky zařazují, ponechán i po nabytí účinnosti novely rozpočtových pravidel č. 26/2008 Sb. Odkaz na § 71 však byl opominut a zrušuje se teprve nyní.

K čl. I bodu 44 (zrušení podseskupení položek 215 – přesun soudních poplatků do daňových příjmů):

Jak je uvedeno výše v odůvodnění bodu, jímž se v náplni třídy 2 zrušují slova „soudní poplatky“, tyto poplatky se z položky 2151, která je v podseskupení položek 215 jediná, přesunují na položku 1362. Proto se položka 2151 i s podseskupením 215 zrušuje.

K čl. I bodu 45 (změna v náplni položek 2211 a 2212 – důsledek změn v seskupení položek 16):

Jak je uvedeno výše v odůvodnění bodu, kterým se zrušuje podseskupení položek 163, jeho položky byly zřízeny pro příjmy zdravotních pojišťoven, které však rozpočtové skladbě nepodléhají. Zrušuje se tak i položka 1638, která je citována v náplních položek 2211 a 2212. Je proto třeba ji z obou těchto náplní vypustit.

K čl. I bodu 46 (změna v názvu podseskupení položek 222 a zřízení její náplně – zpřesnění):

V podseskupení položek 222 nejsou jen položky pro vratky, jak je vratka definována v písmeni r) úvodního ustanovení části B přílohy k vyhlášce, ale i příjmy, které se vratkám sice velmi podobají, ale vratkami podle této definice nejsou. Proto se do názvu tohoto podseskupení doplňují „podobné příjmy“. Zároveň se z něj vypouští, že jsou to příjmy z finančního vypořádání, protože na položky tohoto podseskupení patří i vratky mimo finanční vypořádání a též jiné příjmy.

Zřízení náplně podseskupení položek 222 si vyžádala skutečnost, že existuje dvojí režim vratek transferů i některých jiných vratek, a potřeba upravit použití jeho položek při použití jednoho nebo druhého režimu. Obojí rozpočtová pravidla umožňují, aby vratky přijaté v roce poskytnutí transferu nebo jiných peněžních prostředků, z nichž jejich příjemce část vrací, nemusel příjemce vratky, jestliže transfer (jiný výdaj) i vratka jsou v tomtéž roce, zařadit do příjmu, ale mohl je odminusovat ve výdajích, takže se výdaje a příjmy zbytečně nenabalují a příjemce vratky v důsledku odminusování a tedy snížení výdajů má v rozpočtu výdajů ve výši této vratky prostor pro další výdaje. Podobně příjemce transferu (jiných peněžních prostředků), jestliže se řídí

rozpočtovou skladbou, může jeho vratku, provádí-li ji v roce jeho přijetí, odminusovat v příjmech a tedy nezatažovat výdaje (nečerpat částku ve výši vratky z rozpočtu výdajů). Provádí-li se však vratka v následujícím nebo nějakém dalším roce, musí ji její příjemce přijmout do příjmů (a její plátce, je-li organizací podléhající rozpočtové skladbě, ji musí poukázat z výdajů), protože již nemá výdaje (a plátce vratky příjmy), z kterých by vratku mohl odminusovat, jelikož s koncem roku příjmy i výdaje končí a v novém roce se začíná od nuly. Zřízení náplně podseskupení položek 222 je též reakcí na to, že zrušením slov „předchozích let“ v názvu položky 2222 a slov „minulých let“ v názvech položek 2223, 2226, 2227, 5366, 5367, 5368 a 5902 byl vyvolán dojem, že dvojí režim vratek se zrušuje a odminusování přijatých vratek ve výdajích není možné ani v tomtéž roce. Možnost odminusování v tomtéž roce však plyne ze zákonů o rozpočtových pravidlech, v nichž zůstává.

K čl. I bodu 47 (změna v názvu položky 2221 a doplnění její náplně – zpřesnění):

Na položku 2221 patří příjmy z veškerých vratek transferů kromě těch, které patří na položky 2223 a 2229. Patří tedy na ni příjmy z vratek i od soukromých subjektů resp. od jiných peněžních fondů než veřejných rozpočtů a patří na ni i vratky poukazované v rámci finančního vypořádání. Ve státním rozpočtu jsou to nejvíce právě tyto vratky. Aby nevznikal dojem, že patří na jinou položku, doplňuje se věta, že patří právě sem, a aby bylo zřejmé, že na tuto položku patří i jiné vratky než od veřejných rozpočtů, vypouštějí se v jejím názvu slova „od jiných veřejných rozpočtů“.

Dosud nebylo jasné, na jakou položku se mají zařazovat peněžní prostředky odňaté podle § 15 odst. 1 rozpočtových pravidel. Je nutné je rozdělit na ty, které jejich příjemci vracejí z důvodů, které stojí mimo ně, a na ty, které vracejí, protože něco zavinili, ať už úmyslně nebo neúmyslně. V prvním případě vrácení představuje prostou vratku a patří tedy na položku 2221. Ve druhém případě je jejich převod vynucený a lépe se hodí na položku 2229 (k tomu odůvodnění bodu doplňujícího nový odstavec do náplně této položky), na niž patří například peněžní prostředky převedené podle § 14f odst. 6 rozpočtových pravidel, které příjemci dotací a návratných finančních výpomocí rovněž neodevzdávají dobrovolně.

Podobně je třeba rozlišovat peněžní prostředky vrácené podle § 14 odst. 7 rozpočtových pravidel, tj. prostředky původem ze státního rozpočtu, které kraje nebo regionální rady poskytly jakožto dotace nebo návratné finanční výpomoci podle § 10a zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů jiným subjektům. Kraje o regionální rady je vracejí do státního rozpočtu v případě, že jejich příjemce je neoprávněně použil a vrátil kraji nebo regionální radě jakožto odvod za porušení rozpočtové kázně nebo jakožto prostředky vůbec nepoužité, jestliže k tomu byly rozhodnutím o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu zavázány. V prvním případě jsou kraje nebo regionální radě vráceny nuceně, ve druhém dobrovolně. V prvním případě jsou vráceny jako náhrada (k tomu odůvodnění bodu doplňujícího nový odstavec do náplně položky 2324) a ve druhém je to prostá vratka.

K čl. I bodu 48 (změna v názvu položky 2222 – oprava nesprávnosti):

Jak je uvedeno v odůvodnění následujícího bodu, při finančním vypořádání se nemusejí vypořádávat jen transfery poskytnuté v dřívějších letech, ale mohou se vypořádávat i transfery

poskytnuté v běžném roce. Proto se z názvu položky 2222 vypouštějí slova „předchozích let“ a podobné změny se provádějí i v názvech a náplních dalších položek. Kromě následujícím bodem (bodem 49) se provádějí i body 76, 86 a 87.

K čl. I bodu 49 (změny v názvech a náplních položek finančního vypořádání – oprava nesprávnosti):

Při finančním vypořádání se nemusejí vypořádávat jen transfery poskytnuté v dřívějších letech, ale, i když to není časté, i v běžném roce. Pro finanční vypořádání se státním rozpočtem platí vyhláška č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání), ve znění vyhlášky č. 435/2017 Sb., ve které nic takového není. Když se akce, na kterou byl poskytnut transfer ze státního rozpočtu, ukončí již v roce poskytnutí, může jeho příjemce vrátit jeho nespotřebovaný zbytek do státního rozpočtu ještě v tomtéž roce. Vyhláška stanoví, že tyto peněžní prostředky se převedou do státního rozpočtu „do 31. března následujícího roku“, což znamená, že je může převést kdykoliv předtím, tedy i v roce, v kterém byl transfer poskytnut. Převedst nevyčerpaný zbytek transferu již v roce jeho poskytnutí je možné i při finančním vypořádání územních samosprávných celků. To je upraveno jen několika slovy v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a to v § 10a odst. 1 písm. d) a e), které ale jen přinášejí jeho definici. Že by se „vrácení nepoužitých peněžních prostředků do rozpočtu poskytovatele“ nemohlo uskutečnit již v roce jejich poskytnutí, zde uvedeno není. Proto se všechna slova označující finanční vypořádání za vypořádání transferů poskytnutých v minulých letech, v rozpočtové skladbě vypouštějí. Účinnost této změny se však o rok odkládá, aby nebyla pro rozpočtové a účetní pracovníky příliš náhlá.

K čl. I bodu 50 (nově náplň položky 2223 – zpřesnění):

Položka 2221 je pro příjmy z finančního vypořádání se státním rozpočtem a položka 2223 pro příjmy z finančního vypořádání mezi kraji a obcemi. Z náplně položky 2223 to dosud nebylo úplně zřejmé, a proto se její náplň stanoví nově.

K čl. I bodu 51 (doplnění náplně položky 2229 – zpřesnění):

Jak je uvedeno výše v odůvodnění bodu, kterým se doplňují dva nové odstavce do náplně položky 2221, peněžní prostředky odňaté podle § 15 odst. 1 rozpočtových pravidel se pro účely zařazení na rozpočtové položky dělí na ty, které jejich příjemci vracejí z důvodů, které stojí mimo ně, a na ty, které vracejí, protože něco zavinili. První patří na položku 2221 a druhé na položku 2229.

K čl. I bodu 52 (doplnění náplně položky 2324 – zpřesnění):

Převody peněžních prostředků získaných kraji a regionálními radami jakožto odvody za porušení rozpočtové kázně podle § 14 odst. 7 rozpočtových pravidel nejsou transfery ani vratky transferů, za které jsou někdy považovány, ale náhrady. Nepatří proto na položku 4122 nebo 4123 (transfery), na položku 2221 nebo 2229 (vratky transferů) ani na položku 2329 (ostatní příjmy), ale na položku 2324. Převody peněžních prostředků získaných kraji a regionálními radami podle téhož

ustanovení jakožto nepoužité prostředky však patří na položku 2221 (k tomu odůvodnění bodu doplňujícího náplň této položky).

K čl. I bodu 53 (zrušení položky 2341 - přesun poplatku za využívání zdroje přírodní minerální vody do daňových příjmů):

Jak je uvedeno výše v odůvodnění bodu, kterým se zřizuje položka 1358, poplatek za využívání zdroje přírodní minerální vody patří do daňových příjmů, V nedaňových příjmech se proto jeho položka zrušuje a nadále bude patřit na položku 1358, tzn. bude zařazen do příjmů daňových.

K čl. I bodu 54 (změna v názvu položky 2361 – legislativní úprava):

Podle legislativních pravidel vlády se v právních předpisech „zkratky slov lze použít jen, je-li jejich používání zavedeno zvláštním právním předpisem, například zkratky ČSN, Kč“ (čl. 40 odst. 3). Zkratka „OSVČ“ žádným právním předpisem zavedena není, a proto je třeba ji vypsát.

K čl. I bodu 55 (doplnění názvu položek 2434, 4115, 5634, 6334 a 6434 – sjednocení názvosloví):

Veřejné rozpočty mají vztah jen k fondům veřejného zdravotního pojištění a nikoliv i k fondům soukromého zdravotního pojištění. Dosud v názvech některých položek jsou slova „veřejného zdravotního pojištění“ a v názvech jiných jen „zdravotního pojištění“. Názvy se sjednocují tak, aby ve všech bylo „veřejného zdravotního pojištění“.

K čl. I bodu 56 (změna v názvu položky 2513 – legislativní úprava):

Jak je uvedeno výše v odůvodnění bodu nahrazujícího zkratku „OSVČ“ plným souslovím, podle legislativních pravidel vlády se v právních předpisech zkratky slov mohou použít jen v případě jejich zavedení zvláštním právním předpisem. Zkratky „DPH“ ani „EU“ právními předpisy zavedeny nejsou, a proto je třeba je vypsát.

K čl. I bodu 57 (změna v náplni položky 4136 – aktualizace):

Zvláštní příjmový účet státního rozpočtu pro převody mimorozpočtových prostředků, o které chtějí organizační složky státu překročit rozpočet investičních výdajů, již neexistuje. Novela rozpočtových pravidel č. 501/2012 Sb., účinná od 1. ledna 2013, stanovila, že každá organizační složka státu má jen jeden příjmový a jeden výdajový účet (čl. I bod 44 této novely), a zvláštní příjmové účty zrušila, s tím, že uvedené převody se budou provádět na normální příjmové účty organizačních složek státu (čl. I bod 49 novely). Proto se zmínka o zvláštním příjmovém účtu z náplně položky 4136 vypouští.

K čl. I bodu 58 (doplnění náplně třídy 5 – zpřesnění):

Poslední novelou, vyhláškou č. 343/2019 Sb., byla doplněna náplň seskupení položek 52 tak, že výjimku z pravidel pro zařazování výdajů prováděných před prostředníky nemají jen

příspěvkové organizace územních samosprávných celků, ale i jejich školské právnické osoby. Ty se proto do ustanovení o platbách přes prostředníky v náplni třídy 5 doplňují.

Někdy vzniká dojem, že částka zaokrouhlení patří na nějakou zvláštní položku, protože se jí neplatí za pořizovanou hodnotu, např. nějaké zboží, ale vzniká v důsledku neexistence drobných mincí. Není však možné ji považovat za zvláštní druh výdaje, a proto se uvádí, že patří na stejnou položku jako pořizovaná hodnota nebo jiné plnění.

K čl. I bodu 59 (změna v náplni položky 5133 – zpřesnění):

Dosud nebylo zcela jasné, co jsou „léky“ a co „zdravotnický materiál“. Tento problém se projevil též na jaře 2020, když se objevila nemoc covid-19, začaly se kupovat ochranné roušky a desinfekce a nevědělo se, jestli se výdaje na ně mají zařazovat na položku 5132, 5133 nebo 5139. Na položku 5132 nepatří, protože na tu se zahrnují jen výdaje na nákup ochranných pomůcek podle pracovněprávních předpisů. Ty se zabývají jen ochranou zaměstnanců před nepříznivými vlivy souvisícími s jejich prací a nikoliv nepříznivými vlivy pocházejícími od jiných lidí (od nakažených) a už vůbec ne ochranou jiných lidí před případně nakaženými zaměstnanci (proto pomůcky tohoto druhu organizační složky státu ani nemohou nakupovat z prostředků státního rozpočtu). Podle § 2 odst. 1 zákona o zdravotnických prostředcích „zdravotnickým prostředkem se rozumí“ mj. „materiál ... určený výrobcem pro použití u člověka za účelem ... prevence ... onemocnění“. Rouška je tedy zdravotnickým prostředkem a výdaje na ni patří na položku 5133. Aby bylo vždy zjistitelné, zda výdaje, které se mají zařadit na položku rozpočtové skladby, jsou výdaji na léky (léčiva) nebo zdravotnický materiál, doplňuje se do náplně položky 5133 odkaz na jejich zákonné definice.

Je třeba ještě poznamenat, že na položky se výdaje zařazují bez ohledu na to, pro koho se věci, služby, výkony, práce nebo práva, na jejichž pořízení se vynakládají, pořizují (odstavce 12 a 15 náplně třídy 5), zda pro potřeby pořizující organizace, pro potřeby nějaké podřízené organizace, pro potřeby občanů obce apod., ledaže z náplně položky neplyne, že rozhoduje určitý právní vztah. Nejvýznamnějším případem, kdy naopak druh pořizované hodnoty nerozhoduje, je položka 5194 – „Věcné dary“, na kterou patří výdaje na jakoukoliv věc, službu, výkon, práci nebo právo, jestliže se má poskytnout někomu jako dar. Částečně podobné jsou případy položek 5132 – „Ochranné pomůcky“, 5133 – „Léky a zdravotnický materiál“ a 5139 – „Nákup materiálu jinde nezařazený“. Pořídí-li zdravotnická organizace roušky pro své zaměstnance, jsou ochrannými pomůckami a výdaje na ně se zařadí na položku 5132, protože chrání zaměstnance před nebezpečími (nákazou) souvisícími s jejich prací. Pořídí-li je však pro své zaměstnance jiná organizace, dělá tak v současné době (listopad 2020) zpravidla proto, aby je vybavila prostředky, které jsou povinni používat všichni občané na základě protiepidemických opatření. Splnění této povinnosti si občané musejí financovat sami (v organizační složce státu by nákup takových roušek představoval neoprávněný výdaj, jak je uvedeno výše, ne tak u územních samosprávných celků, u kterých v té míře neplatí, že mohou financovat jen to, co stanoví zákon nebo z něj plyne). Nákup roušek pro ně není nákupem ochranných pomůcek, ale zdravotnického materiálu, a výdaj patří na položku 5133. O zařazení výdaje na položku může však rozhodovat i jeho oprávněnost. Koupí-li organizace ochrannou pomůcku pro zaměstnance, který ji nepotřebuje, není to ochranná pomůcka podle zákoníku práce a výdaj tedy nepatří na položku 5132, ale měl by být zařazen na položku 5139. Důležitost může mít i účel toho, co se kupuje. Kupuje-li se nějaký prostředek, který může sloužit jako desinfekce i k čištění, zařadí se v prvním případě výdaj na něj na položku 5133 a ve druhém na položku 5139.

Uvedené platí v některých případech i pro odvětvové třídění. V případě nákupu roušek, desinfekce a podobných prostředků se zpravidla použije paragraf 3599 – „Ostatní činnost ve zdravotnictví“, avšak záleží na tom, jestli se nakupují obecně na ochranu před epidemií nebo v rámci připravenosti na krizové stavy. Za nouzového stavu, který je podle § 2 písm. b) krizového zákona jedním ze tří krizových stavů, přichází v úvahu použití příslušného paragrafu z oddílu 52 – „Civilní připravenost na krizové stavy“. To platí i mimo nouzový stav, kupuje-li se zdravotnický materiál v rámci přípravy na něj nebo na jiné krizové stavy, Pak by kraje a obce měly výdaje na něj zařadit na paragraf 5213 – „Krizová opatření“ a organizační složky státu na příslušné paragrafy oddílu 52 (paragraf 5271 – „Činnost orgánů krizového řízení na ústřední úrovni a dalších správních úřadů v oblasti krizového řízení“) a jako celek na dílčí průřezový ukazatel 34. Při nákupu mimo přípravu na krizové stavy se použije paragraf 3599.

K čl. I bodu 60 (doplnění náplně položky 5136 – zpřesnění):

Informace je možné pořídit nejen na nějakém médiu, ale i umožněním využívat prostřednictvím Internetu nějaký server s požadovanými údaji. Znamená to zpřístupnění databáze a to je kryto autorským právem. Uvádí se, jaké položky se v takovém případě použijí.

K čl. I bodu 61 (změna v názvu položky 5137 – zpřesnění):

Pokud jde o klasifikaci majetku, rozpočtová skladba se v zásadě řídí účetními předpisy. Položka 5137 se však již od původní vyhlášky č. 323/2002 Sb., tj. od roku 2003, jmenuje „Drobný hmotný dlouhodobý majetek“ místo „Drobný dlouhodobý hmotný majetek“, jak se jmenuje v účetnictví. Název položky se nyní opravuje.

K čl. I bodu 62 (změna v náplni položky 5156 – aktualizace):

Ustanovení § 2 písm. a) zákona o pohonných hmotách bylo změněno další novelou a ta se do náplně položky uvádí.

K čl. I bodu 63 (doplnění náplně položky 5168 - zpřesnění):

Při poskytování výkladu k otázce, zda hmotným majetkem tvořícím součást informačních a komunikačních technologií je i požární signalizace, si účetní pracovníci vyžádali, aby to bylo do náplně položky 5168 doplněno. Požární signalizace nepochybně patří mezi „hmotné věci a jejich soubory určené převážně k elektronickému získávání, přenosu a sdělování informací“, ale kvůli jistotě rozpočtových a účetních pracovníků se doplňuje mezi příklady těchto věcí. Do citované definice však spadají veškeré signalizační systémy, a proto se do náplně položky doplňují slova „požární a jiná podobná signalizace“.

K čl. I bodu 64 (doplnění náplně položky 5169 - zpřesnění):

Zaměstnavatelé včetně organizačních složek státu mají povinnost hradit očkování zaměstnanců nejen v případech podle zákona o ochraně veřejného zdraví, ale i v případech pracovních a služebních cest do zahraničí, kde je nebezpečí některých nemocí. Při přímé úhradě je

to výdaj na službu, kdežto zaplatí-li za očkování zaměstnanec a tomu teprve zaměstnavatel výdaj na ně uhrazuje, je to náhrada, v případě pracovní (služební) cesty náhrada cestovní.

K čl. I bodu 65 (doplnění náplně položky 5171 - zpřesnění):

Doplňuje se definice údržby hmotné věci, protože jejím účelem není jen uvést věc do původní nebo obvyklé podoby, ale též ochránit ji před vlivy, které ji mohou poškodit nebo znehodnotit.

K čl. I bodu 66 (doplnění náplně položky 5182 – nové ustanovení):

Do náplně položky 5182 se doplňuje věta stanovící, jak se při převodech do vlastní pokladny a z ní. Tento postup se používá odjakživa. Od roku 1981 byla v rozpočtové skladbě pro tento účel položka 5408 – „Zálohy na rozpočtové výdaje (pouze pro účtování v průběhu roku)“ bez náplně. V roce 1996 byla do nové (této) rozpočtové skladby převzata jako položka 5182 – „Poskytované zálohy vlastní pokladně“ s náplní, která zněla: „Výběr hotovosti z bankovního účtu do pokladny.“ Když se s účinností od 1. ledna 2015 zaváděly u územních samosprávných celků oddělené pokladny, byly do náplně položky 5182 doplněny dnešní poslední dvě věty odstavce 1. Teprve však nyní se doplňuje věta, která stanoví postup vyúčtování, který se používá již mnoho desítek let.

K čl. I bodu 67 (doplnění názvu a náplně položky 5191 – zpřesnění):

Podle používaného výkladu stornopoplatky a jiné odstupné patří na položku 5191. To se do její náplně i názvu doplňuje.

K čl. I bodu 68 (změna v náplni položky 5192 - aktualizace):

Zákonem č. 15/2015 Sb. byla změněna ustanovení zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, o vojenských újezdech, tak, že „na území újezdu se nelze přihlásit k trvalému pobytu“ (§ 36 zákona o zajišťování obrany ČR). Bylo tak zrušeno i právo osob, které se musely z území vojenského újezdu vystěhovat, na náhradní byt a náhradu stěhovacích nákladů. V § 32, kde náhrady byly, je nyní ustanovení o přednostovi újezdního úřadu. Náhrada stěhovacích nákladů s odvoláním na tento paragraf se proto z náplně položky vypouští.

Mezi příklady náhrad nákladů řízení se doplňují náhrady podle zákona o zadávání veřejných zakázek, na které rozpočtoví a účetní pracovníci také narážejí.

K čl. I bodu 69 (doplnění náplně položky 5193 – uvedení správného názvu):

Unijní nařízení, uvedené v náplni položky 5193 jako „nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici“, se správně jmenuje „nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1191/69 a č. 1107/70, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2338“. Do náplně položky se doplňují slova, jimiž se neúplný název mění na úplný.

K čl. I bodu 70 (doplnění náplně položky 5199 – nové ustanovení):

Organizační složky státu a územní samosprávné celky nesmějí podle zákona o majetku státu a zákonů o obcích, krajích a hl. m. Praze uzavírat smlouvu o společnosti [avšak územní samosprávné celky takové smlouvy v souladu s § 6 odst. 2 písm. b) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, uzavírají], ale v rámci Evropské unie se podle unijních předpisů často takové smlouvy (konsorciální smlouvy) využívají. Převod peněžních prostředků na společný účet podle takové smlouvy znamená jejich převod z vlastnictví do spoluvlastnictví. Takový výdaj se hodí nejlépe na položku 5199.

K čl. I bodu 71 (změna v náplni seskupení položek 52 – aktualizace):

Doplňuje se nová novela zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a změna náplně položky se při té příležitosti provádí tak, aby se doplnila chybějící zkratka „č.“ před číslem novely tohoto zákona z roku 2016.

K čl. I bodu 72 (doplnění náplně položky 5346 - zpřesnění):

Převod ze státního rozpočtu do rezervního fondu, kterým se neoprávněně použité prostředky státního rozpočtu kryté nebo mající být kryté z rozpočtu Evropské unie převádějí z rozpočtu organizační složky státu porušivši rozpočtovou kázeň do jejího rezervního fondu, se provádí ani ne tak podle § 48 odst. 2 písm. b) rozpočtových pravidel jako podle jeho § 44a odst. 1 písm. e). Ono ustanovení se proto tímto nahrazuje.

K čl. I bodu 73 (zřízení položky 5517 – změna unijního práva):

Ve dnech 17. až 21. července 2020 Evropská rada, která sdružuje hlavy nebo předsedy vlád členských států Evropské unie, jednala na svém dosud nejdelším zasedání o ozdravných opatřeních a o rozpočtu na léta 2021 až 2027. Schválila mj. zavedení třetího druhu odvodů z vlastních zdrojů. Vedle odvodů podle daně z přidané hodnoty a odvodů podle hrubého národního důchodu jsou to odvody podle objemu nerecyklovaných plastových odpadů. Odvod bude zaveden ke dni 1. ledna 2021, bude se vypočítávat z hmotnosti nerecyklovaného plastového odpadu z obalů a bude činit 0,80 eura za kilogram. V unijních předpisech [rozhodnutí Rady 2014/335/EU, Euratom a nařízení Rady (EU, Euratom) č. 609/2014] dosud zakotven není. K tomu je třeba schválení členskými státy podle jejich vnitrostátních ústavních postupů. Postup ve věci vlastních zdrojů Evropské unie upravuje článek 311 Smlouvy o fungování Evropské unie, jejíž třetí pododstavec zní: „Rada přijme zvláštním legislativním postupem jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem rozhodnutí, kterým se stanoví ustanovení týkající se systému vlastních zdrojů Unie. V této souvislosti může zřídit nové kategorie vlastních zdrojů nebo zrušit stávající kategorie. Toto rozhodnutí vstoupí v platnost až po schválení členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.“ Čtvrtý pododstavec tohoto článku zní: „Rada přijme zvláštním legislativním postupem formou nařízení prováděcí opatření pro systém vlastních zdrojů Unie, pokud je tak stanoveno rozhodnutím přijatým na základě třetího pododstavce. Rada rozhoduje po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.“ Tímto prováděcím opatřením je právě rozhodnutí Rady ze dne 26. května 2014 o systému vlastních zdrojů Evropské unie (2014/335/EU, Euratom), které bude třeba uvedeným postupem změnit.

K čl. I bodu 74 (změna v seskupení položek 57 - aktualizace):

V roce 2000, kdy se s účinností od 1. ledna 2001 do rozpočtové skladby seskupení položek 57 a 67 doplňovala, se myslelo, že dotace z rozpočtu Evropské unie bude dostávat Národní fond, do něj bude státní rozpočet převádět peněžní prostředky na spolufinancování a Národní fond bude spolufinancované programy a projekty administrovat. Ukázalo se však, že to možné není. Národní fond by k tomu potřeboval ohromný aparát. Takový aparát mají jen organizační složky státu, které spojuje státní rozpočet. Bylo nutné uchýlit se k opačnému řešení. Programy a projekty spolufinancované Evropskou unií a Českou republikou administrují organizační složky státu a Národní fond jen dostává od Evropské unie peněžní prostředky na tyto programy a projekty (část jich jde ale mimo něj), převádí je do státního rozpočtu a řídí kontrolu jejich používání. Peněžní prostředky ze státního rozpočtu na programy a projekty tedy do Národního fondu převáděny nejsou, a proto nejsou potřebné položky pro tyto převody. Převody ze státního rozpočtu do Národního fondu jsou kromě převodů k úhradě tzv. nesrovnalostí jen výjimečné a jsou vyvolány spíše jen chybami ve vzájemném styku těchto dvou veřejných peněžních fondů. Proto stačí jen jedna položka pro převody peněžních prostředků k úhradě nesrovnalostí a jedna položka pro ostatní neinvestiční převody, které se tu a tam vyskytují, a jedna pro investiční, kdyby se takový převod vyskytl. V seskupení položek 57 proto budou jen položky 5711 a 5719 a v seskupení položek 67 položka 6711. Převody k úhradě nesrovnalostí přitom dosud jsou na položce 5909. Z ní se, jak je uvedeno dále v odůvodnění bodu, kterým se doplňuje náplň této položky, přesouvá její odstavec 7 obsahující ustanovení o odvodech ke kompenzaci nesrovnalostí Národnímu fondu sem, na nově zřízenou položku 5711.

K čl. I bodu 75 (doplnění náplně položky 5811 – reakce na novelu zákoníku práce):

Pro úplnost se do ustanovení o restitučních a podobných náhradách doplňuje ještě zákon č. 403/1990 Sb., z kterého by teoreticky ještě také mohly plynout výdaje státního rozpočtu.

K poslední větě odstavce 20 bylo poukazováno na to, že místo „přijme minusem na položce 4116, plusem na této položce ji převede obci“ by mělo být „přijme plusem na položce 4116, minusem na této položce ji převede obci“. I když je lhostejné, zda ji přijme plusem a vydá minusem nebo naopak, protože v obou případech výsledkem bude nula, je to vhodnější, protože logičtější je na příjmovou položku přijímat plusem. Oprava se však provádí tak, že přijetí minusem a vydání plusem zůstává, ale položka se změní na výdajovou položku 5811, protože není důvodu, aby postup byl jiný než podle předposlední věty odstavce 20.

Poslední novela zákoníku práce, zákon č. 285/2020 Sb., vložila mezi ustanovení o překážkách v práci z důvodu obecného zájmu k právu „vedoucích táborů pro děti a mládež, jejich zástupců pro věci hospodářské a zdravotní, oddílových vedoucích, vychovatelů, instruktorů, popřípadě středních zdravotnických pracovníků v táborech pro děti a mládež a ... na sportovních soustředěních dětí a mládeže“ na „pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu, nejvýše však 3 týdny v kalendářním roce“ ještě právo na „náhradu mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku nejvýše za 1 týden v kalendářním roce“ [§ 203 odst. 2 písm. h)]. Toto právo zaměstnanec ale doplnil v novém § 203a právem zaměstnavatele, který od letošního 1. ledna, odkdy je novela účinná, má „nárok na úhradu poskytnuté náhrady mzdy nebo platu ze státního rozpočtu“, kterou „poskytuje na žádost okresní správa sociálního zabezpečení“. Vznikl problém, na jakou položku mají okresní

správy sociálního zabezpečení, resp. Česká správa sociálního zabezpečení (podle § 3a zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení „mají okresní správy sociálního zabezpečení postavení vnitřních organizačních jednotek České správy sociálního zabezpečení“), tuto náhradu rozpočtovat a účtovat. Je zřejmé, že na položku náhrad, ale po zřízení položky 5811 – „Výdaje na náhrady za nezpůsobenou újmu“ je vždy problémem, zda na tuto položku nebo položku 5192. Bylo dohodnuto, že tato náhrada bude patřit na položku 5811. Aby o tom nebylo pochyb, do náplně této položky se doplňuje odstavec 21, který to stanoví.

K čl. I bodu 76 (změna v náplni položky 5902 – oprava nesprávnosti):

Náplň položky 5902 se mění stejně a ze stejného důvodu jako náplně položek 2222, 2223 a 5366. Jak je uvedeno výše v odůvodnění bodu, kterým se náplně těchto tří položek a též jejich názvy a názvy dalších položek týkajících se finančního vypořádání mění tak, že se z nich vypouštějí slova „předchozích let“, „minulých let“ a „v minulých letech“, finanční vypořádání není nutně za minulá léta, ale mohou se v něm vypořádávat i transfery poskytnuté v běžném roce.

K čl. I bodu 77 (doplnění náplně položky 5909 – nové ustanovení):

Dosud chybělo ustanovení, na jakou položku patří převody z rezervního fondu organizačních složek státu podle § 48 odst. 5 rozpočtových pravidel. Patří na položku 5909, což se doplňuje do její náplně. Doplnuje se tím způsobem, že se toto ustanovení do náplně této položky vkládá jako její odstavec 7, v kterém dosud bylo ustanovení o odvodech ke kompenzaci tzv. nesrovnalostí Národnímu fondu, které se přesouvá na nově zřízenou položku 5711 (k tomu výše v odůvodnění bodu, kterým se nově formuluje seskupení položek 57).

K čl. I bodu 78 (změna v názvu položky 6339 – oprava nesprávnosti):

Položka 6339 patří do podseskupení položek 633 – „Investiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně“, její dosavadní název „Ostatní investiční transfery jiným veřejným rozpočtům“ do tohoto podseskupení nezapadá a je nelogický. S výjimkou investičních transferů příspěvkovým organizacím rozpočtová skladba nerozeznává různé typy investičních transferů. Člení je jen podle toho, jakému druhu právního subjektu jsou poskytovány. Tak jsou vytvořeny i položky 6331 až 6335. Aby název i poslední položky podseskupení 633, položky 6339, vyjadřoval, jaké výdaje na ni patří, musí mít podobu „Investiční transfery jiným veřejným rozpočtům ústřední úrovně“, tj. jiným veřejným rozpočtům než rozpočtům podle předcházejících pěti položek.

K čl. I bodu 79 (změna v názvu položky 6362 – legislativní úprava):

Jak je uvedeno výše v odůvodnění bodu, kterým se provádí změna v názvu položky 2513, podle legislativních pravidel vlády lze v právních předpisech použít zkratky slov, jen je-li jejich používání zavedeno zvláštním právním předpisem. To u fondu kulturních a sociálních potřeb není, a proto je třeba zkratku „FKSP“ vypsát.

K čl. I bodu 80 (změna v seskupení položek 67 - aktualizace):

Jak je uvedeno výše v odůvodnění bodu, kterým se provádí změna v seskupení položek 57, převody ze státního rozpočtu do Národního fondu jsou výjimečné, a proto jejich členění do mnoha položek nemá opodstatnění. Je pozůstatkem doby, kdy se předpokládalo financování unijních programů Národním fondem, a doby předvstupní, kdy státy usilující o vstup do Evropské unie byly zapojeny do programů Phare, Ispa a Sapard, které již dávno neexistují. Převody ze státního rozpočtu do Národního fondu na investice asi dnes na rozdíl od neinvestičních převodů neexistují vůbec, ale pro jistotu se pro ně ponechává jedna položka.

K čl. I bodu 81 (doplnění náplně paragrafu 2341 – zpřesnění):

Dosud nebylo zcela jasné, na jaký paragraf patří výdaje na budování tůňek a mokřadů a další činnosti. Budovaly-li se v lesích, někdy se zařazovaly na paragrafy lesního hospodářství. Jsou to však činnosti v oblasti vodního hospodářství a patří na paragraf 2341.

K čl. I bodu 82 (doplnění náplně paragrafu 3749 – zpřesnění):

Dosud nebylo zcela jasné, na jaký paragraf patří výdaje na výsadbu stromů a keřů v krajině a podobná opatření. Někdy se zařazovaly na paragrafy lesního hospodářství nebo územního rozvoje (paragraf 3639). Jsou to však činnosti v oblasti životního prostředí a patří na paragraf 3749.

K čl. I bodu 83 (doplnění názvu pododdílu 415 – zpřesnění):

Pododdíl zahrnuje sociální dávky nejen příslušníků ozbrojených sil, ale i bezpečnostních sborů. Ty se proto do jeho názvu doplňují.

K čl. I bodu 84 (zřízení paragrafu 4196 – zpřesnění):

Od 1. července 2021 bude velmi pravděpodobně existovat nová sociální dávka, a to náhradní výživné pro nezaopatřené dítě. Má být zřízena zákonem o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o náhradním výživném), jehož vládní návrh schválila 13. listopadu 2020 Poslanecká sněmovna (sněmovní tisk č. 898). Je proto pro něj nutné zřídit rozpočtový paragraf. Jestli návrh zákona nakonec schválen nebude a dávka nevznikne, nic se nestane, paragraf zůstane prázdný do doby, kdy případně přece jen v budoucnu dávka vznikne nebo nevznikne-li, bude po čase zrušen. Takových případů bylo v rozpočtové skladbě v minulosti již několik.

K čl. I bodu 85 (doplnění náplně paragrafu 4339 – zpřesnění):

Organizace provozující dětské skupiny na ně nejen vynakládají výdaje, ale získávají i příjmy. Ve státním rozpočtu se sice příjmy podle paragrafů nečlení, ale příjmy územních samosprávných celků odvětvovému členění podléhají, i když v zásadě jen příjmy nedaňové a kapitálové. Příjmy od rodičů, o jejichž děti pečují dětské skupiny, jsou příjmy nedaňovými (odstavec 12 náplně položky 2324), a proto je třeba do náplně paragrafu, na nějž patří výdaje související s dětskými skupinami, doplnit i příjmy.

K čl. I bodu 86 (změna v názvu a náplni paragrafu 6402 – oprava nesprávnosti):

Název a náplň paragrafu 6402 se mění stejně a ze stejného důvodu jako názvy a náplně položek 2222, 2223, 2226, 2227, 5366, 5367, 5368 a 5902.

K čl. I bodu 87 (změna v náplni paragrafu 6409 – oprava nesprávnosti):

Náplň paragrafu 6402 se mění stejně a ze stejného důvodu jako názvy a náplně položek 2222, 2223, 2226, 2227, 5366, 5367, 5368 a 5902.

K čl. II:

Nové jednotky třídění se budou používat v rozpočtu na rok 2021 a při sledování skutečných výdajů počínaje prvním dnem téhož roku. V evidenci a sledování rozpočtu a skutečných výdajů roku 2020 se však bude používat rozpočtová skladba před novelizací nejen v roce 2020, ale i v roce 2021. Stanoví to věta, která se jako přechodné ustanovení používá v novelách vyhlášky o rozpočtové skladbě několik posledních let.

K čl. III:

Počátek účinnosti se stanoví na den první ledna 2021. To nic nemění na tom, že údaje o rozpočtu na rok 2021 se budou podle novelizované rozpočtové skladby třídit už v roce 2020 a že ani v roce 2021 se novelizovaná rozpočtová skladba nepoužije na skutečné příjmy a výdaje roku 2020, jak to plyne z článku II.